

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 4. Priuare quoque actiua participatione communium precum
Ecclesiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

Item etiam si offerat simpliciter, non autem, ut pro ipso diuina officia sint: quia species auaritia haberet, si ab ipso quem Ecclesia fugit, donum acciperetur. Imo etiam si det in elemosynam, iuxta cap. Cum voluntate, De senten. excommunicationis, §. Prædicatores. Vbi tanquam priuilegium conceditur Prædicatoribus, ut possint ab excommunicato elemosynam accipere, quæ concessio frustra fieret, nisi illud esset de se prohibitum: quia nihil plus concederetur Prædicatoribus, quam cæteris concessum esset.

35. Secus autem est si leget testamenta ad pia opera, ut idem author ibid. num. 4. tractat latius; qui etiam tradit exceptiones quibus ista restringuntur; nempe ut non procedant quoad excommunicatum toleratum, per Extrauag. Ad euitanda, de qua in seq. cap. 17. Nec item quoad non tolerati, id est, nominatum denunciatum, aut notorium percussorem Clerici, si plane non retur talis esse: quia ignorantia probabilis excusabit accipientem: iuxta cap. Apostolica, De Clerico. excommunicato. Nec item cum excommunicatus alias, ut ex fundatione, vel decimarum iure, debet id quod offert; non enim tantum potest Ecclesia sibi ab eo debitum recipere, sed etiam ipsum compellere, si soluere nollet; iuxta cap. Qui oblationes 1. & 2. cum seq. 13. quæst. 3. Nec etiam cum vigeat necessitas, iuxta post dicenda in cap. 15. sect. 5.

16. **ADVERTE** quinto, huc etiam reduci posse quod ex cap. Sacris, De sepulchris, excommunicatus priuatur Ecclesiastica sepultura. Quod bene tractat Vgol. in cit. cap. 9. §. 5. & 6. Sufficiat autem paucis attingere quæ ille ex aliis refert & late persequitur. Primum est, nomine excommunicati intelligi, tam eum qui à iure, quam eum qui ab homine fuerit excommunicatus: quia par est vtriusque excommunicationis vis, separandi à communione fidelium. Secundum est, nomine loci sacri, qui requiritur ad Ecclesiasticam sepulturam, intelligi non modo Ecclesiam, aut cæmeterium consecratum: sed etiam locum ad eam, vel ad alia officia diuina destinatum auctoritate Episcopi, ex cap. fin. De consecrat. Ecclesiarum, vel altarum; iuncta glossa ad verb. Non consecrata. Tertium est, si excommunicatus iam sit sepultus in loco sacro, is debeat exhumari, quam so ab aliorum corporibus distingui potest, & procul ab Ecclesiastica sepultura iactari, prout habetur ex citato cap. Sacris. Quartum est, Ecclesiasticam sepulturam non esse denegandam excommunicato, etiam notorio, ac denunciato, qui in penitentiali foro, à suo Sacerdote absolutus fuit in articulo mortis, ex cap. fin. De sepulchris. Et ratio est: quia per eam absoluionem sublata est excommunicatio; ideoque propter eam non potest iure negari Ecclesiastica sepultura. Imo, ut addit idem author, si absolutus in loco prophano sepultus sit, exhumabitur, & in loco sacro sepeliatur. Quintum est, cum excommunicatus fuerit toleratus per citatam Extrauag. Ad euitanda, ipsum admitti posse ad Ecclesiasticam sepulturam; de quo vide in seq. cap. 12. sect. 2. dub. 3. Sextum est, si discerni non possint ossa excommunicati, in loco sacro sepulti, illa esse in eadem relinquenda, ex cap. Sacris, De sepulchris. Septimum, in loco non consecrato, nec deputato ab Episcopo ad sepulturam, aut diuina officia celebranda, quantumcumque Ecclesia, aut cæmeterio proximus sit, excommunicatum sepeliendi posse, ex gloss. ad Clem. primam, De sepulchris cæmeterii. Ratio est: quia sepultura non censetur Ecclesiastica in loco ad eam non deputato auctoritate Ecclesiastica.

17. **OCTAVVM** EST. Si excommunicatus Ecclesiastica sepultura donetur, locum in quo sepelitur, pollui. Nam ex cap. Consulisti, De consecrat. Ecclesiarum vel altarum, reconciliari debet: idque ab Episcopo proprio, non autem ab alio, etiam de ipsius commissione, nisi is quoque sit Episcopus, ut habetur ex cap. Aqua, eod. tit. Nec ante reconciliationem possunt fideles in eo sepeliri, ex cap. Vnicuique, eod. tit. in 6. Vbi quoque monetur, polluta Ecclesia pollui cæmeterium ei cõtiguum, non autem remotum; polluto vero cæmeterio non pollui Ecclesiam, quia accessorium sequitur principale, non cõtra. Quoniam autem omnis res per quascumque causas nascitur, per easdem dissoluitur, ut habet regula 1. De regul. iuris; reconciliata Ecclesia cæmeterium quod ob Ecclesiam pollutum erat intelligitur reconciliatum, ut sub fin. cit. §. 5. idem Vgol. ex aliis addit.

18. Simul adiuuens, quod definitur in cap. Is qui, De senten.

excommunicatum qui in tali loco polluto diuina scienter fecerit, non incurrere quidem irregularitatem; peccare tamen grauius, & proximum esse irregularitati, ut ibid. gloss. notat, ad verbum Notatis: quoniam ei interdicitur ingressus Ecclesiarum, per cap. Episcoporum, De priuilegiis.

NONVM EST, quod idem author in toto seq. §. persequitur, ut excommunicatus Ecclesiastica sepultura priuatur, sic nulli esse licitum donare ipsum eadem sepultura, ex cit. cap. Episcoporum, & ex Clem. 1. De sepulchris; in qua publice excommunicatum, aut nominatum interdicitur, aut vltimum manifestum temeritatis audacia, scienter sepelientes, subiiciuntur ipso facto excommunicationi, à qua non absoluuntur, nisi ad arbitrium Diocesani prius satisfecerint; non obstante quocumque priuilegio ipsorum, aut exemptione; siue sint Religiosi, siue seculares; & siue Clerici, siue laici; siue viri, & siue mulieres, ex glossa 1. ibid. Per ignorantiam tamen probabilem eos excusari satis indicant verba illa, temeritatis audacia, & scienter, neque eos illi vinculo innodari, quantumque foueam fecerint, corpusque sepelierint, nisi per se, aut per alium tumulto imposuerint, & terra obtexerint, patet: quia illud requiritur ad actum sepeliendi, pro quo ea excommunicatio imponitur.

Qui vero alij comprehendantur nomine sepelientium, incurrentium talem excommunicationem; idem author ibid. num. 3. late disputat, ac tandem statuit comprehendendi omnes illos qui eas operas præstiterint, quibus non præstitis excommunicatus non esset ibi sepultus; ut ij qui effoderunt tumulum, aut corpus imposuerunt in eum, aut terra cooperuerunt. Itemque ij qui cum debuerint, & potuerint impedire ne sepeliretur, non impediuerint, ut clerici illius Ecclesie in qua sepelitur. Item, qui mandant sepeliendum, aut qui præsentem ad sunt, ne talis sepultura impediatur. Cæteros præsentem ceter excusari ab excommunicatione, etiam eos qui cantant, vel Crucem, aut cereos portant. De eadem re videri potest Suarez tomo 5. disput. 12. sect. 4.

C A P. IV.

Præuare quoque actiua participatione communium prædum Ecclesie.

S V M M A R I V M.

- 20 Excommunicatus prohibetur sub mortali diuinis officiis interesse.
- 21 Limitationes cum quibus id accipiendum est.
- 22 In Ecclesia quo tempore non celebrantur diuina officia, excommunicatus priuatur orare posse.
- 23 Atque adeo reuocari priuatum hoc a canonicis, cum ad eas obligatur.
- 24 Quatenus liceat excommunicato intrare Ecclesiam dum officia diuina in ea celebrantur.

EA seueritate Ecclesia priuatur excommunicatum communibus, suis precibus, ut ipsum his interesse prohibeat; adeo ut ille peccet mortaliter, si vel Missam, vel diuinis officiis intersit, vel in Ecclesia cum aliis oret, siue dicendo, siue audiendo, quod vtrumque est participare in diuinis: aut etiam manendo extra Ecclesiam quidem, sed ad eam accedendo tam prope, ut diuina officia quæ in ea celebrantur, audiat; prout notant D Anton. 3. part. tit. 24. cap. 75. Angelus Excommunicatio vlt. num. 4. Syluest. Excommunicatio 3. num. 1. vers. 3. & Caiet. in verbo Excommunicatio, cap. vlt. §. Vbi scito: qui rationem talis peccati mortis ponit in præcepto Ecclesie; quod communiter sic intelligitur, ut directe, & principaliter excludat excommunicatum à participatione diuinorum.

Aduerte autem ista esse eum quadam moderatione intelligenda. Nam si audiret diuina officia, sed sine animo participandi, siue, ut loquitur Caiet. interessendi diuinis, ut fieri potest si prope Ecclesiam domum habeat, vnde audire possit; non est censendus peccare audiendo. Præterea excommunicatus potest absque peccato Ecclesiam ingredi ad audiendam concionem, ex cap. Responso, De sens. excommun. sed non potest concionari, neque in publico docere, ut Sotus habet

in 4. dist. 7. 22. quest. 1. artic. 4. ubi & admonet, ipsum id agendo non peccare mortaliter, si non sit de numero vitandorum. Videri potest Suarez tomo 5. disput. 12. section. 2. num. 4. & 5.

22. Item potest ingredi Ecclesiam ad orandum priuatim: dummodo in ea non celebrentur tunc diuina officia, licet aliqui priuatim in eadem precentur; ex eodem Soto ibidem col. 7. & Nauar. in Enchir. cap. 27. nu. 19. & refert ex D. Thoma, aliiq; Theologis Suarez in seq. sect. 3. n. 5. Ratio vero bona est, quam attigit Caiet. in verbo Excommunicatio, cap. vlt. vers. Illicita, quod in hac re non attendatur propinquitas, aut etiam identitas loci, sed communitio in oratione publica: cuiusmodi esse, ex Nauar. in seq. num. 36. ad 5. censentur Missa, horæ canonica, consecratio templi, aut altaris, aut virginum, benedictio solennis Episcopi, & aqua benedicta, atque officia mortuorum, & sepultura.

Orationis vero priuatæ, qua licet excommunicato orare seorsum, in eodem etiam templo, in quo aliquis alius orat: Caiet. & Nauar. locis citatis ponunt exemplum salutationis Angelicæ; ad quam publice quidem signum campanæ datur, non tamen vt ad publicam, sed vt ad priuatam orationem, vt addit Caiet. cui assentitur Henriquez in 1. par. summae lib. 13. cap. 12. in fine. Addit idem Caiet. quantumcumque in publica supplicatione à Sacerdotibus precantibus per vnum miliare excommunicatus distaret, si in tantum spatium populus subsequens extenderetur, ipsum peccare, se illi gerendo.

23. PORRO non tantum potest in Ecclesia, dum in ea non celebrentur diuina officia, excommunicatus orare priuatim aliis precibus, sed etiam persoluerre horas canonicas (ad quas priuatim recitandas si sacris initiatus sit, ipsum etiam degradatum, teneri habent alii citatis Capuar. ad cap. Alma mater, 1. par. §. 3. num. 8. Henriquez, in preced. cap. 7. in margine. lit. R. & Vgol. De censuris tab. 1. cap. 13. §. 13.) dummodo eas solus recitet, ex communi sententia, prout auctoribus in eam citatis notat ibidem Couar. Addens quod non debeat dicere versiculum, Dominus vobiscum; eo nimirum nomine quod is pertinet ad communionem fidelium, à qua præcisus est excommunicatus. Quanquam propter materiæ exiguitatem non videretur plusquam venialiter peccare, dicendo: quem admodum nec nisi venialiter peccare videtur persolueno cum alio priuatim horas ipsas canonicas; cum talis communicatio in diuinis, non sit illi ab Ecclesia interdicta: quia non est publica, sed tantum priuata. Quo argumento Couar. loco citato probat, non nisi venialiter peccare illum, qui cum ipso excommunicato easdem horas persolueret. De hac re pluribus Suarez tom. 5. disp. 12. sect. 2. à num. 13.

24. Postremo, potest excommunicatus intrare Ecclesiam absque peccato, etiam dum diuina officia celebrantur, si id faciat non vt interit illis, sed propter aliquod negotium, vel vt transeat, vel vt ibi laicet, insequenteque effugiat: prout inquit Palud. in 4. dist. 18. quest. 6. ar. 2. sub finem, & Caiet. in verbo Excommunicatio, cap. vltim. vers. Illicita autem, sub finem. Vbi addit, neque tunc peccare etiam si transendo steterat genua, & oret priuata oratione.

chir. cap. 27. num. 21. Caiet. verbo Excommunicatio, cap. vltimo, §. Vbi scito: atque alij, cum dicunt excommunicatum esse suspensum ab officio, sumentes suspensionis nomen, non proprie, vt censura quædam est à cæteris distincta (alioqui oporteret excommunicatum semper irretiri duplici censura, quod nemo dixerit) sed generaliter: eo scilicet modo quo à Nauar. describitur in eodem cap. 27. num. 51. cum ait suspensionem generaliter acceptam, esse prohibitionem vsus officij, vel facultatis alicuius. Ita vt sensus illorum sit; excommunicatum esse suspensum ab officio, id est, prohibitum illi esse vsum potestatis ipsi competentis ratione officij sui publici.

26. Quod vero Caiet. in eod. loco illud dictum extendit ad officium etiam laicale, congruenter rationi id facit; quandoquidem ratio priuationis vsus officij in excommunicato est segregatio ipsius à communione fidelium, ex cap. Engeltrudam 3. quest. 4. & ex cap. penult. De sentent. excommunicat. Quam communicationem non minus secularis, quàm Ecclesiastici officij vsus requirit. Cum igitur potestas publici officij quædam sit Ecclesiastica, & quædam secularis; illaque sit aut ordinis, aut iurisdictionis; siue in foro interiori, siue in exteriori: hæc vero fit, vel Principum, vel iudicum secularium, vel aliorum ministrorum iustitiæ, vel tutorum aut curatorum: excommunicatum priuari vsu potestatis ordinis satis patet per illud quod habitum est in preced. cap. 2. excommunicationem priuare actiua participatione Sacramentorum.

27. Inde enim consequens est; ea quæ sunt Sacramenti Ordinis, excommunicato minime licere, siue iurisdictionem nõ requirant in ordinato; vt in Episcopo, consecrationes calicis, patenæ, & vestium ad diuina mysteria peragenda necessarium: & in Sacerdote, atque in aliis initiatis inferiori ordine, celebratio diuinorum officiorum. Siue requirant iurisdictionem: vt in Episcopo, consecrationes Ecclesiarum, cæmeteriorum, ac virginum Deo dicatarum: & collatio ordinum. Itemque in Sacerdote, administratio Sacramentorum ex officio, & commissio alicui alteri facta ad ea administranda. Ad talia enim requiri auctoritatem Superioris in subditis; patet ex his quæ statuantur in tit. De temporibus ordinationum in 6. ex alius quæ notat Vgolinus De censuris tab. 2. cap. 10. §. 2.

28. Excommunicatum priuari quoque vsu iurisdictionis quam habet in subditis, multorum Doctorum & Canonum auctoritate offendit idem Vgolinus initio sequentis cap. 11. Pro quo facit ratio D. Thomæ in 4. dist. 18. q. 2. art. 2. questio. 3. quod vsus iurisdictionis in ordine sit ad alium; & excommunicatus ab aliorum communione separetur. Multa autem incommoda ex priuatione sequuntur; vnum generale, cætera particularia. Illud est, de quo ipse Vgolinus in seq. cap. 13. in principio, & in §. 2. vt excommunicatus nullam dignitatem seu officium publicum: siue Ecclesiasticum, siue laicale obtinere possit, ex cap. fin. De Clerico excommunic. ministrante, §. Si tamen scienter. Vnde habetur, vt ibid. nu. 3. notat Panorm. quod prohibitio exercitio alicuius actus, prohibeatur omne id quo peruenitur ad illum actum. Quod etiam ex principio cap. Postulatis, eod. tit. idem Panorm. nu. 1. deducit: inquit, nota primo, ex principio literæ, quod cui denegetur aliquid, denegetur & omne id per quod peruenitur ad illud.

CAPVT V.

Priuatæ præterea vsu officij publici.

SVMMARIVM.

- 25 Excommunicatum esse priuatum vsu officij publici auctores significant cum dicunt ipsum esse suspensum ab officio.
- 26 Quod est intelligendum tam de laicali, quam de Ecclesiastico officio.
- 27 Excommunicatus priuatur vsu potestatis ordinis, siue is requirat iurisdictionem, siue non.
- 28 Priuatur item vsu iurisdictionis, nisi vllam dignitatem officiumve publicum obtinere potest.

25. ISTEVS MODI priuationem significant D. Anton. 3. par. tit. 24. cap. 76. in 10. effectū, Syluester in verbo Excommunicatio tertio, num. 1. in 10. item effectū, Nauar. in En-

CAP. VI.

De variis particularibus incommodis quis ex ante propo- sita priuatione sequuntur.

SVMMARIVM.

- 29 Excommunicatus non toleratus, conferre nequit beneficia.
- 30 Nec potest eligere, aut electum confirmare: nec potest presentare, aut presentatum instituire.
- 31 Nec potest censuram ferre, aut latam tollere: nec item indicare.
- 32 Explicatio difficultatis; An delegatus iudicare possit, si in quo delegatus est, in excommunicationem incurret.

REGINA
PRAE
DORJ
E. V